

**Atenció a
la diversitat
Ampliació**

1 Llegeix aquest text:

Dins d'aquest règim monàrquic personal, els dèspotes il·lustrats maldaven per reforçar la seva pròpia autoritat i topaven amb els mateixos obstacles que els monarques absoluts. L'autoritat de la tsarina Caterina II o la de l'emperador Josep II es desenvolupa, com la de Felip II o la de Lluís XIV, en detriment del feudalisme, l'Església i dels particularismes provincials. Els progressos del despotisme il·lustrat es mesuren segons la reducció dels privilegis. Els dèspotes, tal com feien els monarques absoluts, fan servir el poder per a racionalitzar el govern, unificar els pobles respectius i els seus territoris.

Per exemple, imposen l'alemany en els estats dels Habsburg i estableixen codis i institucions comunes. La mateixa noció d'estat sobirà inspira l'acció d'aquests monarques i li serveix una administració comparable a la d'Espanya o França.

Així, no solament existeix analogia, sinó també parentiu confessat i imitació deliberada del model que tracten de reproduir, i els seus procediments i institucions són calcs dels de la monarquia absoluta.

René Rémond, *El Antiguo Régimen y la revolución (1750-1815)*,
Editorial Vicens Vives

■ Intenta determinar les possibles semblances i diferències entre un dèspota il·lustrat i un monarca absolut.

Dèspota il·lustrat	Monarca absolut

■ Ara, contesta aquestes preguntes:

- Creus que avui dia hi ha cap monarca absolut que governi algun país europeu? _____
- I fora d'Europa? _____
- I cap dèspota il·lustrat? _____
- Quina diferència et sembla que es pot establir entre un monarca absolut i un dictador?
Raona la resposta. _____

_____

_____

_____

_____

_____

2 Llegeix aquest text:

En el moment que en la mateixa persona o en el mateix cos de magistratura es reuneixen el poder legislatiu i el poder executiu, no hi ha llibertat, perquè es pot témer que el mateix monarca o el mateix senat facin lleis tiràniques a fi d'executar-les tirànicament.

Així mateix, no hi ha llibertat si el poder de jutjar no es troba separat del poder legislatiu i del poder executiu. Si es troba al costat del poder legislatiu, la pressió sobre la vida i els ciutadans serà arbitrària, car el jutge serà el legislador. Si es troba al costat del poder executiu, el jutge podrà tenir la força d'un opressor.

Tot se n'anirà en orris si el mateix home, o el mateix cos de principals, o de nobles, o del poble, exerceix aquests tres poders: el que fa les lleis, el que executa les resolucions públiques i el que jutja les puges i els litigis privats.

Montesquieu, *L'esperit de les lleis*

- Busca informació sobre Montesquieu i explica com van influir les seves idees en el pensament polític de l'edat moderna.

- Escriu el nom de les institucions específiques de l'Estat espanyol que representen cada un dels tres poders polítics.

- Exposa la teva opinió sobre el significat o la importància que atribueixes a la separació de poders.

---

3 Busca informació sobre la Revolució francesa i contesta les preguntes següents:

- Entre quins anys va tenir lloc la Revolució francesa? _____
_____
- Què eren els Estats Generals? _____
_____
- Què va significar l'assalt a la Bastilla? _____
_____
- Quins són els fets que van provocar la Revolució francesa? _____
_____
- Quins són els grups socials que van encapçalat aquesta revolució? _____
_____
- Per quins motius es van revoltar els camperols contra el govern absolutista? _____
_____
- Què va abolir el govern constitucional? _____
_____
- Quines conseqüències va tenir aquesta revolució? _____
_____
- Quin era el lema de la Revolució francesa? _____
_____

■ **Busca la lletra de "La Marsellesa", l'himne nacional de França, i copia'n l'estrofa que et sembli més significativa, és a dir, la que reculli més clarament els ideals de la Revolució.**

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

4 Pinta el mapa d'acord amb la llegenda:

■ Busca informació i explica quina era la concepció que tenia Napoleó del nou ordre internacional.

■ Explica què va significar per a Napoleó la batalla de Waterloo.

■ Pensa quins sentiments et desperta la figura de Napoleó i explica'ls.

Nom:

5 Llegeix aquest text:

Va ser l'onze de setembre de 1714 a les tres de la tarda. Les tropes borbòniques, sota el comandament directe del mariscal Berwick, i en representació de Felip V, van culminar el seu setge a Barcelona, un setge final que tancava un llarg i penós encerclament de vuit mesos pròdig en bombes (30.000) i de molt terrible cost per a Barcelona –els historiadors catalans fan servir xifres de 14.200 morts entre els borbònics i 6.850 entre els austríacs assetjats–, un balanç espectacular si tenim en compte que Barcelona, en el moment de l'assetjament, no tenia més de 40.000 habitants.

La resistència va ser directament proporcional a la ferocitat del setge [...].

El calvari de Barcelona no va acabar l'onze de setembre. La repressió va comportar tot un llegat físicourbanístic (destrucció del barri de Ribera amb la construcció d'una ciutat militar), polític (supressió de les constitucions catalanes i govern dels capitans generals), fiscal (imposició del cadastre) i cultural (Universitat de Cervera, directrius lingüístiques castellanitzades).

Ricardo García Cárcel, *La Vanguardia*, 26 d'abril del 2002

- Busca informació sobre Rafael Casanova i explica quin paper va tenir en el setge de la ciutat de Barcelona.

- Explica per quins motius et sembla que Felip V va aplicar unes mesures tan dures contra Catalunya.

- Imagina i escriu què hauria passat a Catalunya si Carles d'Àustria hagués estat el vencedor de la guerra de Successió i Felip V el derrotat.

- Pensa i explica quin sentit té actualment la festa de l'Onze de Setembre.

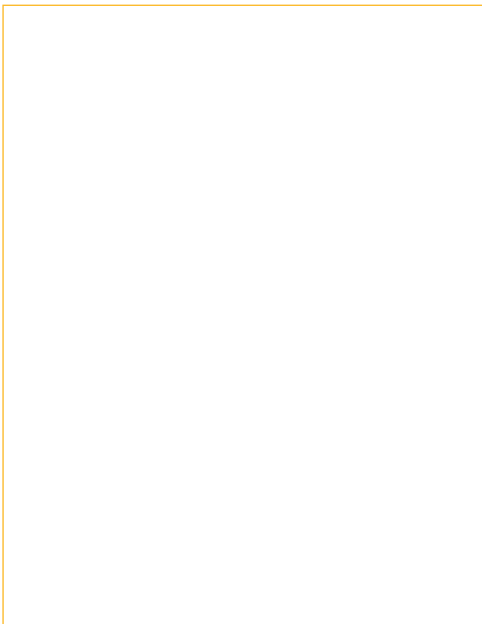

---

6 Llegeix aquest text:

El rococó es desenvolupa durant el regnat de Lluís XV, i per això també és anomenat estil Lluís XV. La denominació de *rococó* deriva de *rocalla* (*rocaille*), que és l'element decoratiu bàsic i més repetit en aquest estil artístic i el que li dona caràcter. De fet, és un moviment d'interiors, ja que es tracta de guarnir els interiors dels palaus aristocràtics amb elegància i artificiositat, amb mobles molt rics, miralls de motlures daurades i amplis cortinatges. En aquest ambient frívol es desenvolupa la decoració de la *rocaille*, o cloïssa irregular dissimètrica, de perfils sinuosos i curvilinis, amb el qual es fonen garlandes, fulles i altres motius ornamentals.

- Busca alguna imatge que reproduïxi un interior d'estil rococó, fotocopia-la i enganxa-la en el requadre.

- Justifica per què pots dir que es tracta d'un interior d'estil rococó.

- Pensa i explica si consideres que el rococó té alguna característica compartida amb el modernisme, encara que aquest sigui un estil molt posterior.

- Explica quin dels estils artístics que has estudiat fins ara t'atreu més. Justifica la resposta.

---

1 Explica quin era l'objectiu de la Santa Aliança.

---

2 Llegeix aquest article del congrés de Verona (1822), últim congrés de les potències de la Santa Aliança. Després, contesta les preguntes:

Article 1. Les Altes Parts Contractants, plenament convençudes que el sistema de govern representatiu i que la sobirania del poble són tan incompatibles amb el principi monàrquic com contraris al principi de dret diví, s'obliguen de la manera més solemne a fer ús de tots els seus mitjans [...] per a destruir el sistema de govern representatiu de qualsevol estat d'Europa on existeixi [...].

Congrés de Verona, 1822

- A quin "dret diví" fa referència aquest article? _____
_____
- Quina és la intencionalitat política d'aquest article? _____
_____
_____

■ Busca més informació sobre el congrés de Verona i explica en quin sentit s'emmarca en la lluita de l'època entre absolutistes i liberals.

---

3 Llegeix aquest text i, després, contesta les preguntes:

Tots els homes són germans. On no existeix la igualtat, la llibertat és una mentida [...]. Un poder democràtic és el que té per principi la sobirania del poble, el sufragi universal per origen i, per objectiu, la realització d'aquesta fórmula: llibertat, igualtat i fraternitat.

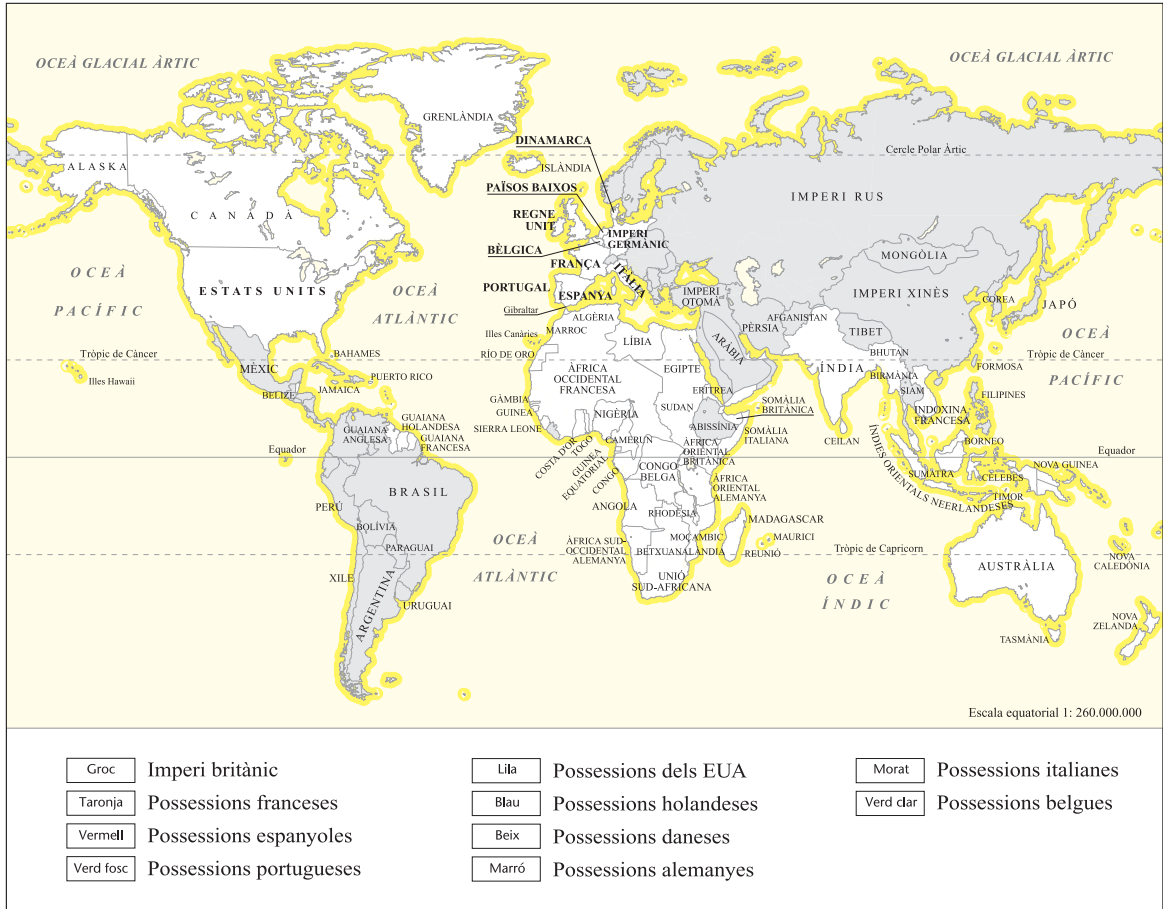
En una democràcia ben constituïda, els governants només són els mandataris del poble: han de ser responsables i revocables.

Programa de "La Réforme", 1848

- Per quins motius es van produir a tot Europa els moviments revolucionaris de l'any 1848?
_____
_____
- A què fa referència la fórmula "llibertat, igualtat i fraternitat"? _____
_____
_____
- Quin significat tenia la implantació del sufragi universal? _____
_____

4 Pinta el mapa de les possessions colonials en el segle XIX segons la llegenda.

■ Consulta en un diccionari i escriu la definició dels termes següents:

► **Concessió:** _____

► **Protectorat:** _____

► **Colònia:** _____

■ Tria un dels països que van ser colònia d'un dels estats europeus, fes una descripció de la seva situació actual i explica quina relació manté amb el país que el va colonitzar.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

5 Observa aquesta pintura de Goya:

Els afusellaments del 3 de maig o Els afusellaments de la Moncloa

■ Ara, contesta aquestes preguntes:

- En quina guerra s'emmarquen aquests afusellaments? _____
- Quin any es van produir aquests afusellaments i quin any va pintar Goya aquest quadre?
_____
- Quina relació tenen les dues dates anteriors amb la guerra de la Independència? _____
- Què va passar a Madrid el 2 de maig d'aquell any, és a dir, el dia anterior als afusellaments representats en el quadre de Goya? _____
- Quin altre quadre de Goya reproduïx els fets del 2 de maig a Madrid? _____
- A quin bàndol pertanyen els afusellats i a quin els executors? _____
- Per què els afusellats no van vestits amb uniforme militar? _____

6 Busca informació sobre Juan Martín *El Empecinado* i escriu-ne una breu biografia.

---

7 Llegeix aquest text:

No convengo en el sistema federal entre los populares y representativos, por ser demasiado perfecto y exigir virtudes y talentos políticos muy superiores a los nuestros; por igual razón, rehúso la monarquía mixta de aristocracia y democracia, que tanta fortuna y esplendor ha procurado a la Inglaterra. No siéndonos posible lograr entre las repúblicas y monarquías lo más perfecto y acabado, evitemos caer en las anarquías demagógicas o en tiranías monócratas. Busquemos un medio entre extremos opuestos.

Es una idea grandiosa pretender formar de todo el Mundo Nuevo una sola nación con un solo vínculo que ligue sus partes entre sí y con el todo. Ya que tiene un origen, una lengua, unas costumbres y una religión, debería por consiguiente tener un solo gobierno que confederase los diferentes estados que hayan de formarse; mas no es posible, porque climas remotos, situaciones diversas, intereses opuestos, caracteres desemejantes dividen a la América. ¡Qué bello sería que el istmo de Panamá fuese para nosotros lo que el de Corinto para los griegos!

Simón Bolívar, *Fragmentos de las cartas de Jamaica*, 1815

■ Ara, contesta aquestes preguntes:

- A quins territoris es refereix Simón Bolívar quan parla del "Mundo Nuevo"? _____
_____
- Per què li sembla raonable constituir un sol govern per a tots aquests territoris? _____
_____
_____
- Per què no li sembla possible aconseguir la unitat política que, segons ell, fóra desitjable?
_____
_____
_____

8 Consulta en el diccionari el significat de la paraula "amortització" i escriu-lo.

■ Busca-hi ara el significat de "desamortització" i escriu-lo.

■ Explica ara el sentit que va tenir l'anomenada desamortització de Mendizábal.

---

9 Fes una relació de totes les constitucions que van ser redactades a Espanya al llarg del segle XIX i fes una descripció breu dels principis en què es fonamentava cada una.

■ Aconseguix el text de l'actual Constitució espanyola (1978) i fes la valoració d'alguns dels articles que et semblin més importants.

---

10 Llegeix aquesta frase:

El sistema polític de la Restauració es fonamentava en la Constitució de 1876 i en el caciquisme.

■ Busca informació i explica en què consisteix una tupinada i quina relació pot tenir amb el caciquisme.

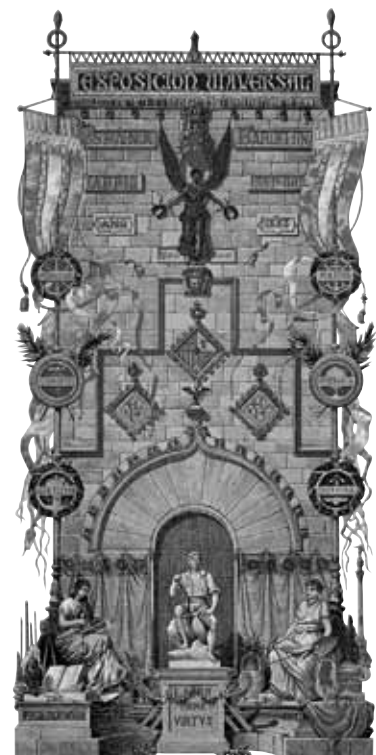

---

11 Busca informació sobre l'Exposició Universal de Barcelona de l'any 1888 i contesta:

- En què consisteixen les anomenades exposicions universals? _____
 _____
 _____
 _____
- Qui era l'alcalde de Barcelona aleshores? _____
- Quins canvis urbanístics va originar a Barcelona l'Exposició Universal de 1888? _____
 _____
 _____
 _____
- Quins edificis i monuments construïts amb motiu d'aquella exposició universal existeixen encara avui dia? _____
 _____
 _____
 _____
- Quina relació es pot establir entre l'organització de l'Exposició de 1888 i la situació econòmica d'aquell moment? _____
 _____
 _____
 _____
- Quina relació hi ha entre la Torre Eiffel de París i l'Exposició Universal de 1888? _____
 _____
 _____
 _____
- Quina exposició universal es va organitzar també a Barcelona posteriorment a la de 1888? _____
 _____
 _____
- Quin esdeveniment internacional celebrat a Barcelona a la darrera del segle xx ha comportat també canvis urbanístics tan importants com els derivats de l'organització de lesexposicions universals? _____
 _____
 _____
 _____

Nom:

1 Llegeix aquest text i, després, contesta les preguntes de manera raonada:

A la colònia hi viuen més de mil individus. Els infants comencen a treballar a l'edat de set anys; els obrers viuen amuntegats en habitacions immundes [...]. S'impedeix als treballadors la lectura de diaris que no siguin essencialment catòlics i els obliguen a comprar tots els aliments a l'economat de la colònia. Els diumenges al matí, o fins i tot els dissabtes a la nit, el patró ja ha recuperat totes les setmanades que acaba de pagar. Els diners passen de la caixa del fabricant a les mans dels treballadors, i d'aquestes tornen a la caixa del fabricant per conducte de la botiga de queviures, que és seva; del cafè, que és seu; de la fleca, que és seva; de les cases, que són seves...

En aquesta colònia, les malalties infeccioses hi són endèmiques, i la verola, crònica; de vegades hi pren tant d'increment que, malgrat les muralles de la colònia, arriba a infectar els pobles [...]. Mala alimentació, setze hores de treball..., quins resultats se'n poden esperar? [...]

A gairebé totes les colònies s'explota el treball dels menors.

Luis Morote, "El feudalismo en las fábricas", *El Liberal*, 7 de maig de 1891

- Aquest sistema de circulació dels diners (propietari-treballador-propietari), era beneficiós per al treballador o per al propietari? _____
_____
- Et sembla que aquells treballadors podien estalviar? _____
_____
- Creus que els propietaris eren conservadors o reformistes? _____
_____
- Si eren conservadors, què consideres que volien conservar? _____
_____
- Per què creus que l'autor titula l'article "El feudalismo en las fábricas"? _____
_____
- Quina relació trobes que hi ha entre el feudalisme i el sistema de vida de les colònies industrials? _____
_____
- Per què creus que als treballadors no els era permesa la lectura de diaris que no fossin catòlics? _____
_____
- Per què les colònies industrials estaven envoltades de "muralles"? _____
_____
- Et sembla que la mà d'obra era escassa aleshores o que l'atur ja era un problema? _____
_____

2 Observa aquestes dades de l'any 1902:

Oficis	Salaris setmanals (en PTA)
Barretinaire	18-30
Sastre (home)	16-20
Sastressa	12-18
Costurera	12
Manyà (oficial de taller)	35
Marbrista (capatàs)	35
Fuster (capatàs)	30
Blanquejador de teixits	22-24
Blanquejadora de teixits	9-12
Blanquejador de teixits (nen/a)	10-12
Teixidor	10-25
Carreter que guiava un cavall	24-50

Productes	Preus de mercat (PTA/kg)
Carn de xai	2-2,50
Carn de porc	1,80-2,50
Bacallà	1,10-1,50
Llenguado	4-4,50
Lluç	3,75
Sardines	1,75-2
Patates	0,15-0,25
Tomàquets	0,25-0,35
Pèsols	0,75-0,80
Arròs	0,50-0,75
Pomes i peres	0,50-0,75
Productes	Preus de mercat (PTA/l)
Llet	0,40
Oli	1,60
Vi	0,25
Productes	Preus de mercat (PTA/unitat)
Pollastre	2,50-5
Gallina	4,25-7
Ous	0,10

■ Ara, llegeix el supòsit següent i contesta:

Una família obrera de principi de segle està formada per cinc membres: la mare, el pare, un noi de dotze anys, una nena de tres i l'àvia.

El pare fa de fuster i la mare i el noi són blanquejadors de teixits en una fàbrica.

- Quants diners ingressava setmanalment aquesta família? _____
- Quin membre de la família tenia el salari més alt? _____
Quin tenia el més baix? _____
- Quins aliments podia comprar aquesta família per a tota la setmana? (Escriu una relació dels aliments que podria adquirir aquesta família per satisfer les necessitats de tots cinc.)
_____
_____
- Creus que amb aquests ingressos podien anar mínimament ben alimentats tots cinc?
Raona la resposta. _____
_____
- Qui cobrava un sou més alt, els homes o les dones? _____
A què creus que era degut aquest fet? _____
_____
_____
- Creus que avui dia encara perviuen diferències salarials per raó de sexe? Raona la resposta. _____
_____
_____

1 Llegeix aquest text:

Darwin va desenvolupar una teoria fonamentada en el fet que els organismes d'una mateixa espècie no tenen el mateix nombre de descendents i, a més a més, no són mai exactament iguals (poden ser més ràpids o més lents, camuflar-se millor o pitjor, etc.).

En la "lluita per l'existència", que consisteix, de manera simplificada, a menjar sense ser menjat, hi ha organismes que en surten afavorits (troben més menjar, fugen, s'amaguen o es defensen més bé dels seus depredadors, etc.). Aquests tenen més facilitats per sobreviure i, per tant, deixen més descendents.

És a dir, que el medi elimina o afavoreix uns caràcters determinats, de manera que es van acumulant les variacions genètiques més beneficioses. És la teoria de la selecció natural, també anomenada darwinisme.

David Bueno i Maria Tricas, *Biologia i geologia*, Editorial Text

■ **Busca informació sobre Charles Darwin i redacta'n una breu biografia.**

■ **Explica en què consisteix la teoria de la selecció natural.**

■ **Pensa i descriu algun exemple de selecció natural.**

---

2 Busca informació sobre Vincent van Gogh i redacta'n una breu biografia:

■ Llegeix aquest text i, després, contesta:

No conec millor definició de la paraula *art* que aquesta: "L'art és l'home agregat a la natura"; la natura, la realitat, la veritat, però amb un significat, amb una concepció, amb un caràcter, que l'artista fa ressaltar i als quals dóna expressió que "redimeix", que desenreda, allibera, il·lumina.

Vincent van Gogh, Wasmès (Bèlgica), juny 1879

- Què vol dir l'autor quan afirma que l'artista "dóna expressió"? _____

- Quina és, segons el text, la definició d'art? _____

■ Llegeix aquest altre text, dedueix a quina obra fa referència Van Gogh i contesta:

Aquesta vegada és simplement el meu dormitori; només que el color ha de predominar aquí, atorgant, amb la seva simplificació, un estil més gran a les coses i arribant a suggerir el repòs o el son en general. En fi, amb la vista del quadre ha de descansar el cap –o més aviat la imaginació.

Les parets són d'un violeta pàlid. El terra, de quadres vermells. La fusta del llit i les cadires són d'un groc de mantega fresca; els llençols i els coixins, llimona verda molt clara. El lavabo, ataronjat; el rentamans, blau. Les portes, liles.

I això és tot –res més en aquesta habitació amb els finestrons tancats.

El quadre dels mobles ha d'insistir en l'expressió del repòs inquebrantable. Els retrats de la paret, un mirall, una ampolla i alguns vestits.

Vincent van Gogh, *Cartes a Theo*, Editorial Labor

- Et sembla prou detallada la descripció que en fa? _____

- Et semblen encertades les al·lusions a colors del tipus "groc de mantega fresca" i "llimona verda molt clara"? _____

■ Tria una altra obra de Van Gogh i fes-ne una descripció en el teu quadern que sigui semblant a la que has llegit.

- 1** Elabora un gràfic de barres en el teu quadern a partir d'aquestes dades, referents al nombre de víctimes de la Primera Guerra Mundial:

Països	Soldats morts
Alemanya	2.037.000
Rússia	1.800.000
França	1.350.000
Àustria-Hongria	1.100.000
Turquia	804.000
Anglaterra	750.000
Itàlia	600.000
Sèrbia-Montenegro	300.000
Romania	250.000
Estats Units	114.000
Canadà-Austràlia-Nova Zelanda-Sud-àfrica	100.000
Bulgària	88.000
Bèlgica	44.000
Catalunya (voluntaris)	2.500
TOTAL	9.039.500

- **Llegeix aquest text, referent als voluntaris catalans que van participar en la Primera Guerra Mundial, i contesta les preguntes en el teu quadern:**

Des del mateix inici de la guerra, l'agost del 1914, foren molts els catalans emigrats o exiliats residents a França que, contagiats per l'entusiasme del moment, es van inscriure com a voluntaris en la Legió Estrangera.

Molts voluntaris procedien dels rengles republicans o del catalanisme radical, i molts altres no tenien cap filiació política; tots plegats, però, anaven cap al front en defensa de la França amenaçada, que representava per a tots la idea de la llibertat i la democràcia.

D'altra banda, va tenir un gran ressò entre els voluntaris i el catalanisme d'esquerres la declaració aliada que assumia el dret a l'alliberament de les nacionalitats oprimides i, sobretot, el missatge de Wilson en què defensava el dret de les nacionalitats oprimides a l'autodeterminació nacional. Així, molts d'aquests voluntaris estaven convençuts que la victòria aliada suposaria una gran oportunitat per a aconseguir l'autogovern o la independència dels catalans, gràcies a una intervenció o una pressió aliada sobre l'Estat espanyol. [...]

Així, els combatents catalans van adreçar cartes i missatges a Wilson, com aquest que reproduïm parcialment: "Avui, quan l'hora de la Pau és arribada, els soldats de Catalunya s'adrecen a Vós, esperant que qui ha deslliurat tants pobles oprimits aixecarà també la seva veu per Catalunya, demanant la revisió de l'ignominiós tractat d'Utrecht i permetent que la Nació Catalana, lliure i independent, entri a ocupar en la Societat de Nacions el lloc que li correspon per son passat gloriós i per son florent present."

Amb tot, aquest sacrifici seria inútil, car a Catalunya no hi havia cap moviment popular, ampli ni arrelat, que pogués fer força en aquest sentit, ni les potències aliades havien tingut mai la intenció d'intercedir per Catalunya, perquè els seus interessos no ho aconsellaven.

Ricard de Vargas, *L'enfrontament de les potències imperialistes. La Primera Guerra Mundial*, Editorial Graó

- Per quins motius alguns catalans van participar com a voluntaris en aquesta guerra?
- Creus que als aliats els preocupava realment l'autodeterminació de Catalunya?
- Qui era Woodrow Wilson? Fes-ne una breu ressenya biogràfica.
- Creus que va ser positiu per a Catalunya el sacrifici dels 2.500 soldats catalans que van perdre la vida en aquesta guerra i el dels altres catalans que hi van lluitar? Raona la resposta.

2 Llegeix aquest text i contesta les preguntes:

Esmortuïment de Catalunya. Catalunya, empobrida per la decadència del Mediterrani, combatuda pel Renaixement, per l'omnipotència de la monarquia absoluta, per tots els grans corrents universals llavors dominants, va esdevenir província. Perduda en un racó d'Espanya, va vegetar amb vida pobra i miserable, lluny del poder, lluny dels nous ideals, lluny de les grans empreses nacionals i europees.

Renaixement. Industrialisme. Van mudar d'orientació les coses del món, i Catalunya va revenir, va retornar-se. Primer va córrer darrere la riquesa. Que la deixessin treballar, que no la distraguessin de la feina, era tot el que demanava.

Provincialisme. Després va començar a preguntar-se què era, d'on venia, on anava. D'indústria, no n'hi havia enlloc més d'Espanya. El seu parlar matern tampoc no era el parlar comú d'Espanya. Les lleis civils de la família catalana eren molt diferents del *Derecho común*, del *Derecho patrio*. [...] Conservar com a relíquies mortes totes aquestes especialitats, conservar com una cosa viva i creixent la prosperitat econòmica, és l'ideal que va agavellar totes les energies públiques i particulars de la nostra terra, amb exclusió de tots els altres nacionals i universals. Aquest va ésser el provincialisme de Catalunya.

Regionalisme. La llengua materna no era un *patois* en descomposició. En arribar l'hora de despertar-se les velles parles populars, la llengua catalana va aixecar-se sencera, forta, plena de vida renovada, i va emprendre la llarga reconquesta de la cultura catalana. El Dret català no era un fòssil, una curiositat arqueològica, sinó llei familiar viva del nostre poble, font de prosperitat [...]. Restaurar la llengua, mantenir el Dret, conservar la riquesa, van ésser les tres funcions essencials del regionalisme. [...]

Nacionalisme. Tot això era ja nacionalisme, encara que espontani, boirós, indefinit. [...] Però, de mica en mica, l'estudi del propi ésser i la seva comparació amb les altres societats humanes donen a Catalunya consciència de la seva personalitat, i és en aquesta personalitat que fonamenta el dret a tots els elements del seu ésser nacional i el dret a un Estat propi per a dirigir-los.

Començament de l'etapa imperialista. Va seguint el procés nacionalista: no s'ha conquistat l'Estat, el Dret i la llengua, no hem aconseguit la plenitud d'expansió interior, però ja el nacionalisme català ha començat la segona funció de tots els nacionalismes, la funció d'influència exterior, la funció imperialista. L'art, la literatura, les concepcions jurídiques, l'ideal polític i econòmic de Catalunya, han iniciat l'obra exterior, la penetració pacífica d'Espanya, la transfusió a les altres nacionalitats espanyoles i a l'organisme de l'Estat que les governa. [...]

Si l'ideal complex que encén en nova i intensa vida totes les energies catalanes, si el nacionalisme integral de Catalunya va endavant en aquesta empresa i aconsegueix de despertar amb el seu impuls i el seu exemple les forces adormides de tots els pobles espanyols, si pot inspirar a aquests pobles fe en si mateixos i en llur esdevenidor, es redreçaran de l'actual decadència, i el nacionalisme català haurà dut a compliment la seva primera acció imperialista.

La Federació Ibèrica. Llavors serà hora de treballar per reunir tots els pobles ibèrics, de Lisboa al Roine, dintre d'un sol Estat, d'un sol Imperi; i si les nacionalitats espanyoles renaixents saben fer triomfar aqueix ideal, saben imposar-lo, [...] podrà la nova Ibèria enlairar-se al grau suprem d'imperialisme: podrà intervenir activament en el govern del món amb altres potències mundials [...].

Enric Prat de la Riba, *La nacionalitat catalana*, Edicions 62

- Per què Prat de la Riba i la Lliga tenien voluntat d'intervenir decididament en la política espanyola? _____

_____

- Creus que pot tenir sentit avui dia la proposta de Federació Ibèrica tal com es perfila en aquest text? Per què? _____

_____

_____

_____

1 Busca informació i explica quin paper va tenir la repercussió popular de la ràdio en l'accés al poder del nazi alemany Adolf Hitler.

---

2 Llegeix aquest text i, després, contesta les preguntes:

L'Estat no és un fi en si mateix, sinó un mitjà. L'Estat condiona el desenvolupament d'una civilització humana superior, però no n'és la causa directa. La civilització humana rau essencialment en l'existència d'una raça apta per a la civilització.

Nosaltres, els nacionalsocialistes, hem d'establir una distinció ben marcada entre l'Estat, que és el continent, i la raça, que és el contingut. El continent no té raó de ser si no és capaç de conservar i preservar el seu contingut. També el fi suprem de l'Estat racista ha de ser assegurar la conservació dels representants de la raça primitiva, creadora de la civilització que fa la bellesa i el valor d'una humanitat superior.

L'Estat racista haurà complert el seu paper suprem de formador i educador quan haurà gravat al cor del jovent que se li ha confiat l'esperit i el sentiment de la raça. [...]

El Reich alemany, com a Estat, ha d'aplegar tots els alemanys i imposar-se la missió no solament de cohesionar i de conservar les reserves més preuades dels elements racials originaris d'aquest poble, sinó també la de conduir-los, lentament i amb fermesa, cap a una posició predominant.

[...] La política exterior de l'Estat racista ha d'assegurar a la raça que aplega els mitjans de subsistència sobre aquest planeta, establint una relació natural, vital i sana, entre la densitat i l'augment de la població, d'una banda, i l'extensió i la qualitat del sòl en què es viu, de l'altra.

Només un territori suficientment ampli pot garantir a un poble la llibertat de la seva vida. A més, cal tenir en compte que a la significació que té el territori d'un Estat com a font de subsistència, s'hi afegeix la importància que ha de tenir des del punt de vista políticomilitar. Fins i tot quan un poble tingui assegurada la subsistència gràcies al sòl que posseeix, caldrà encara pensar en la manera de garantir la seguretat d'aquest sòl, seguretat que rau en el poder polític general d'un Estat, el qual depèn, al seu torn, en gran part, de la posició geofragicomilitar del país.

A. Hitler, *Mi lucha*. Dins: Ramon Alquézar, *Configuració del món actual. La Segona Guerra Mundial*, Editorial Graó

- A quina raça es refereix Hitler? _____
- Creus que té algun fonament científic l'argumentació sobre la raça que va fer aquest dictador? Raona la resposta. _____
 _____
 _____
- Per què Hitler propugnava l'expansionisme territorial? _____
 _____
 _____

■ Escriu el nom d'algun polític europeu d'ideologia pròxima o similar al nazisme.

---

3 Llegeix aquest text:

Vaig formar part de la direcció d'Auschwitz fins a l'1 de desembre de 1943, i calculo que hi van ser executades i exterminades pel gas i les flames uns dos milions i mig de persones. Cinc-centes mil més hi van morir de fam i de diverses malalties, de manera que en resulta una xifra total de 3.000.000 de morts. Aquesta quantitat representa aproximadament entre el 70 % i el 80 % de les persones que van ser enviades a Auschwitz com a presoners; la resta va ser seleccionada i ocupada en treballs forçats en els establiments industrials dels camps de concentració. Entre les persones executades i cremades hi havia uns 20.000 presoners de guerra soviètics (que havien estat seleccionats prèviament per la Gestapo als camps de presoners de guerra). La resta de víctimes fins al total esmentat correspon a 100.000 jueus d'Alemanya i un nombre considerable de súbdits, majoritàriament jueus, d'Holanda, França, Bèlgica, Polònia, Hongria, Txecoslovàquia, Grècia i altres països. Només a Auschwitz van ser exterminats per nosaltres uns 400.000 jueus hongaresos durant l'estiu de 1944.

[...] Les execucions en massa per gas van començar durant l'estiu de 1941 i es van prolongar fins a la tardor de 1944. Jo vaig controlar personalment les execucions a Auschwitz fins a l'1 de desembre de 1943, durant el període en què vaig servir com a inspector dels camps de concentració de la WVHA (Oficina Central d'Economia i Administració), que va ser quan es van efectuar aquestes execucions en massa. Totes les execucions en massa per mitjà de gasos es duen a terme en virtut d'una ordre expressa de la RSHA (Oficina Principal de Seguretat del Reich), sota el seu control i la seva responsabilitat. Jo rebia directament de la RSHA les ordres pertinents per a realitzar aquestes execucions en massa [...].

[...] S'aplicava el nom de "solució final" a l'extermini de tots els jueus d'Europa. Jo tenia l'ordre de deixar en disposició de funcionar els procediments d'extermini a Auschwitz, el mes de juny de 1941. Aleshores ja hi havia tres altres camps d'extermini en el Govern General: Belzec, Treblinka i Wolzec. Aquests camps estaven sota la direcció de la Seguretat General i l'SD (Servei de Seguretat). Jo havia visitat Treblinka per veure-hi com s'hi duia a terme l'extermini. El comandant del camp em va dir que havia liquidat 80.000 persones en sis mesos. S'havia hagut d'ocupar especialment de l'extermini dels jueus del gueto de Varsòvia.

(Declaració de Rudolph F. Höss, comandant del camp d'Auschwitz entre maig de 1940 i desembre de 1943, davant del tribunal de Nuremberg, que el va condemnar a mort.)

L. Pliakov i J. Wulf, *El tercer Reich y los judíos*.

Dins: Ramon Alquézar, *Configuració del món actual. La Segona Guerra Mundial*, Editorial Graó

■ **Busca informació i explica en què va consistir el procés de Nuremberg.**

---

4 Llegeix aquest text:

El pare sospirà. Ja feia tres anys que la guerra durava, era la Segona Guerra Mundial. El meu pare recordava la Primera. Una vegada em va dir tot fent broma:

—I tu potser encara podràs veure la Tercera.

M'estava dient que em desitjava una vida llarga o potser només em deia que aquesta no seria la darrera guerra mundial? Li ho vaig preguntar i ell em va aclarir que, en finalitzar la Primera Guerra Mundial, tothom va pensar que seria la darrera. I heus aquí que en teníem una altra. La diferència era que a la Primera Guerra Mundial no mataven els jueus, no especialment. Hi va haver jueus arreu que van lluitar a tots els exèrcits i van morir com tots els altres soldats. Potser es van matar entre ells i tot. Vés a saber-ho! A casa dels pares del meu pare, o sigui a casa dels meus avis, en temps d'aquella guerra hi van viure oficials alemanys i no van fer cap mal a ningú. Fa estrany de pensar-ho. Només van requisar tots els picaportes de bronze i altres estris per fondre'ls i fer-ne canons. I un d'ells anava darrere la meva tia Lunia. L'àvia es va enfurismar. Com pot ser que fossin normals aleshores? El pare no em va saber respondre. Potser per això, al començament, la gent no volia creure que mataven els jueus, sinó que de debò els enviaven a camps de treball.

Uri Orlev, *L'illa del carrer dels Ocells*, Editorial Alfaguara-Grup Promotor

■ Ara, contesta aquestes preguntes:

- Per què creus que, segons un dels personatges, la gent pensava que la Primera Guerra Mundial seria la darrera? _____

- Creus que avui en dia és possible una tercera guerra mundial? Raona la resposta. _____

■ Aconsegeix un exemplar del llibre *El diari d'Anna Frank*, llegeix-lo i redacta'n una sinopsi.

Anna Frank

5 Llegeix aquest text i, després, contesta les preguntes:

L'expressió "guerra freda" fou utilitzada per primer cop l'any 1947 per a definir el conflicte que oposava el món comunista, encapçalat per la Unió Soviètica, al món "lliure" o capitalista, que comandaven els Estats Units. El conflicte fou, al mateix temps, ideològic, cultural, econòmic, polític i diplomàtic, però en cap moment no va esdevenir un enfrontament armat directe que hagués dut a una tercera guerra mundial. Tot i existir conflictes com el de Corea (1950-1953) o el del Vietnam (des dels anys cinquanta fins als setanta), per esmentar-ne només dos exemples, els dos exèrcits més poderosos del planeta mai no es van enfrontar cara a cara.

Tanmateix, des de l'endemà de la Segona Guerra Mundial (1939-1945) fins a començaments dels anys noranta les relacions entre els diversos estats del món es trobaren marcades per aquest context continuat de lluita entre els EUA i l'URSS, per tal d'imposar el seu domini a la resta de món. Així, qualsevol petit conflicte entre països o dintre d'un mateix país, aviat s'exagerava i s'engrandia des del moment en què un bàndol i l'altre sabien que podien disposar de l'ajut interessat d'una gran potència o l'altra. [...]

El conflicte latent que enfrontava els dos estats més poderosos del planeta anava, però, més enllà dels aspectes de política internacional. L'un i l'altre aconseguiren que les seves societats respectives sentissin el conflicte com a seu fins a emmalaltir. Una propaganda desmesurada i simplificadora que identificava els "bons" amb els nostres i els "dolents" amb els altres va generar persecucions i atacs a moltes persones que sovint creien que la realitat té molts més colors que el blanc i el negre. D'aquí ve el fet de sentir-se perseguits i de ser considerats traïdors tots aquells que no estiguessin d'acord amb la política del seu país, socialista o capitalista, segons el cas.

Aquesta atmosfera de por i conspiració constants no fou aliena a l'èxit social d'un gènere literari, com la novel·la d'espionatge, o les pel·lícules d'agents secrets [...]. I tot això amanit, a més, amb l'angoixa permanent que representava per a tothom el perill que una guerra nuclear, últim recurs esgrimit per uns i altres en la seva cursa pel domini del món, exterminés definitivament l'espècie humana.

A. Varela i Puig, J. R. Varela i Puig, *Kennedy i Khruixtxov. La Guerra Freda*, Editorial Graó

- A quin bàndol va fer costat l'Estat espanyol durant la guerra freda? _____
- Quins altres punts del planeta i quins altres conflictes van ser escenaris de la guerra freda?

- Quina relació hi ha entre l'anomenada cursa armamentística i la guerra freda? _____

- Quina relació té amb aquest conflicte el personatge literari i cinematogràfic James Bond, l'agent 007? _____

- **Busca informació sobre Joseph McCarthy i explica quin paper va tenir en l'anomenada "cacera de bruixes" que va afectar Hollywood.**

---

7 Llegeix ara la resposta contrària a la mateixa pregunta plantejada a la pàgina anterior:***–Va ser un error de les Nacions Unides la creació de l'Estat d'Israel?***

–No. Ben al contrari, va ser el primer lloc de compliment d'un compromís que la Societat de Nacions havia adquirit amb el moviment sionista des de la conferència de San Remo (1920), compromís del qual eren hereus el 1947 els 600.000 habitants jueus de Palestina. Va ser també una compensació simbòlica per la passivitat del món davant l'Holocaust i una satisfacció a les necessitats i les reclamacions de mig milió de supervivents del nazisme que es trobaven dispersos per Europa sense sostre i sense pàtria. Va ser, en fi, una primera demostració que les flames Nacions Unides podien arbitrar en una enverinada crisi internacional i decidir la creació de dos estats nous. Perquè –i aquesta és la clau de la qüestió– el novembre de 1947 l'ONU va votar, per una majoria qualificada i amb el suport de les dues superpotències, la partició de Palestina entre un estat àrab i un de jueu, però mentre el sionisme ho va acceptar amb eufòria pragmàtica, el nacionalisme àrab ho va rebutjar violentament i va proclamar que "allò que a Nova York han escrit amb tinta, nosaltres ho esborrarem amb sang". Sense un líder nacional representatiu i eficaç, la causa palestina va ser segrestada i manipulada pels governs àrabs, que la van llançar a una guerra desastrosa (la de 1948-1949) i a una desfeta catastròfica, tant des del punt de vista polític com humà. L'estat arabopalestí no va ser instaurat mai, ni el 1948 d'acord amb l'ONU, ni el 1949 als territoris de Cisjordània i Gaza, que, en lloc de ser independents, van ser annexionats per Transjordània i per Egipte.

La tràgica ironia d'aquesta història és que, avui, el poble palestí mor i mata per obtenir menys que el que l'ONU li va oferir el 1947, el mateix que ja tenia entre 1949 i 1967; els seus "germans" àrabs i els seus líders irresponsables, però, li van impedir de gaudir-ne sobiranament.

Joan B. Culla (doctor en Història Contemporània i professor de la Universitat Autònoma de Barcelona),

■ Resumeix els arguments que s'exposen en aquesta resposta.

■ Pensa i expressa la teva opinió respecte al conflicte arabisraelià.

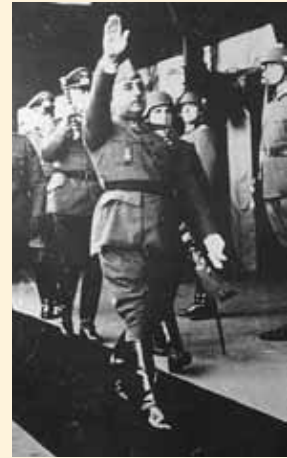

---

1 Comenta els punts de vista i les raons amb què en aquests dos textos, publicats l'any 1936, es manifesten les posicions enfrontades.

¡Españoles! A todos aquellos que sentís el santo nombre de España, a los que en las filas del Ejército y de la Armada han hecho profesión de fe en el servicio a la Patria, a todos los que habéis jurado defenderla de sus enemigos hasta perder la vida, la nación os llama a defenderla. La situación en España es cada día más crítica; la anarquía reina en campos y pueblos; autoridades de nombramiento gubernativo presiden, cuando no fomentan, las revueltas; a tiro de pistola y ametralladoras se dirimen las diferencias entre los asesinos que a traición os asesinan, sin que los poderes públicos impongan la paz y la justicia. Huelgas revolucionarias paralizan la vida de la población y arruinan sus fuentes de riqueza y crean una situación de hambre que lanzará a la desesperación a los hombres trabajadores. Los tesoros artísticos son objeto de los más envenenados ataques de las hordas revolucionarias, obedeciendo a la consigna que reciben de las directivas extranjeras [...]. Los delitos más graves se cometen en las ciudades y en los campos, mientras las fuerzas de orden público permanecen acuarteladas, carcomidas por la desesperación que provoca una obediencia ciega a gobernantes que intentan deshonorarlas.

Al·locució del general Franco als espanyols (Tetuan, 17 de juliol de 1936)

La criminal insurrecció militar del 19 de juliol ha produït un trastorn extraordinari a l'economia del país. El Consell de la Generalitat ha d'atendre a la reconstrucció dels estralls que ha causat a la indústria i al comerç de Catalunya la traïció dels qui intentaven imposar al nostre país un règim de força. La reacció popular ha estat d'una intensitat tal, que ha provocat una profunda transformació economicosocial, els fonaments de la qual s'estan posant a Catalunya. L'acumulació de riqueses a les mans d'un grup de persones cada vegada menor anava seguida de l'acumulació de misèria a la classe treballadora i, pel fet que aquell grup, per salvar els seus privilegis, no ha dubtat a provocar una guerra cruenta, la victòria del poble equivaldrà a la mort del capitalisme.

Cal ara, doncs, organitzar la producció, orientant-la en el sentit que l'únic beneficiari ha d'ésser la col·lectivitat, el treballador, al qual correspondrà la funció directiva del nou ordre social. S'imposa la supressió del concepte de la renda que no procedeixi del treball.

---

2 Llegeix aquest text i, després, contesta les preguntes:

En canvi, la Constitució sí que atorga al monarca atribucions que el poble no té com a dret. Entre altres coses, pot convocar a referèndum o no, consentir tractats internacionals o oposar-s'hi, convocar o dissoldre les Corts si creu que és necessari, concedir indults i declarar la guerra o fer la pau. Tot això es justifica en la seva funció d'“àrbitre” en el govern de tothom, absolutament independent dels partits. Àrbitre regulador, moderador, de contraposicions i de tensions polítiques i socials, posant un èmfasi especial en les facetes en què l'Estat es mostra dividit, en els terrenys polític, social, ideològic i nacional.

Com que tot això es garanteix amb la força dels tres exèrcits, és gairebé com legalitzar el cop d'Estat de la monarquia, sempre que s'invoquin raons constitucionals, un experiment que ja va ser provat per un altre Borbó, Alfons XIII, quan va donar suport a l'alçament militar del general Primo de Rivera el setembre de 1923. El general Primo de Rivera es va insurreccionar a Barcelona (era capità general de Catalunya) l'11 de setembre d'aquell any, “para salvar la Patria”. La voluntat del rei estava “secuestrada”, deia. Al cap de tres dies, el 15, el general insurreccionat jurava al Palau Reial, agenollat davant el rei Alfons XIII i amb la mà sobre els Evangelis, “restablecer el imperio de la Constitución”.

Quan el poble, vuit anys després, va fer fora Alfons XIII, els monàrquics van tornar a recórrer a l'exèrcit per reinstaurar la monarquia. Aquest era l'objectiu de l'alçament del 18 de juliol de 1936, contra una república que no va ser simplement una forma d'Estat, sinó un camí de transformació revolucionària. Els plans de la conjuntura monàrquica per restaurar els Borbó s'havien començat a forjar el 1932. La intenció del cop militar era que el general Sanjurjo assolís el poder perquè Alfons XIII pogués recuperar el tron. Però no va sortir com esperaven. El poble va sortir al carrer i va agafar les armes per defensar la República. Sanjurjo es va matar en un accident, i el cop d'Estat s'acabà convertint en una guerra civil. Si després de la victòria dels “nacionals” la monarquia no es va restaurar immediatament, va ser perquè després de la Segona Guerra Mundial els aliats, amb els Estats Units al capdavant, van decidir que Franco continués governant en la seva “reserva espiritual de Europa”, la reserva feixista, per assegurar de la manera més ferma possible la rereguarda de la guerra freda contra la Unió Soviètica.

Patricia Sverto, *Un rei cop per cop*, Kalegorria, Miatzen SARL

- A quina Constitució es refereix aquest text? _____
- Creus que l'objectiu de l'alçament del 18 de juliol de 1936 és el que apunta el text? Raona la resposta. _____
_____
_____
- Quan es parla de la victòria dels “nacionals”, a quin dels bàndols enfrontats en la Guerra Civil es refereix? _____
- Per què aquest bàndol s'autoanomenava “nacional”? _____
_____
- Té alguna cosa a veure aquesta etiqueta de “nacional” amb el terme “nacionalista”? Per què? _____
_____
- Et sembla plausible la raó indicada en el text per justificar que la monarquia no fos restaurada immediatament després de la Segona Guerra Mundial? Raona la resposta. _____
_____
_____

3 Llegeix aquest text i contesta les preguntes en el teu quadern:

Amb els immigrants d'ara es produirà el mateix procés que amb els d'abans i amb els de sempre. Seran catalans. Qui ho dubta! Sobretot els fills; aquests –almenys per naixement– “altres” catalans (altres i també). Potser esdevindran catalans més a poc a poc, però tant se val. Les circumstàncies actuals que ha tocat de viure a Catalunya fan que aquests nousvinguts no trobin el clima ni els lògics processos d'adaptació que abans hi trobaven.

El qui arriba –sobretot de les classes més pobres– només pensa que aquesta terra li sigui més propícia que la que ha deixat enrere. Viu amb l'afany d'aconseguir qualsevol feina, després una feina millor, garantida i segura, fer venir la família, trobar casa, anar-se envoltant de comoditats... En aquest llarg esdevenir es pot donar el cas, molt probable, que no s'adoni que viu a Catalunya, una Catalunya que no és, només, la seva dolorosa rutina diària. Els fills, que vindran al món en millors condicions que no pas ell, potser sí que se n'adonaran. Però tot això és difícil d'explicar clarament.

L'immigrant d'ara es troba amb una majoria aclaparadora de no-catalans, sobretot segons la zona on va a parar, que, per regla general, sol tenir un contingent d'aborígens molt escàs. Passarà temps sense tenir contacte amb l'element català. I aquest contacte pot reduir-se tota la vida a frecs esporàdics. I encara Déu vulgui que aquests frecs no siguin desagradables i en quedi ben impressionat.

No parlem ja dels contactes culturals, i dic culturals fins i tot en la seva mínima expressió. No en trobarà cap, no en tindrà cap. Vivim uns temps dramàtics, que ho han fet volar tot. Caldrà trobar aquesta generació d'homes disposats a cremar-se completament embarcats en un gran esperit de renunciació i que sempre sorgeixen en les situacions més desesperades, si es vol fer alguna cosa en tots els aspectes.

L'immigrant d'ara, posats a no trobar, ni tan sols troba una hostilitat descarada i manifesta, ni polèmiques, ni grups que el vulguin captar, ni topades, ni discussions de les quals, si no llum, surtin guspises, puix que qualsevol cosa val més que no l'apatia i la indiferència.

Actualment, el que dol més és de contemplar la passivitat del poble, comprovar que el poble és mort, està adormit, i no solament pel que fa a les coses catalanes, aquí, a Catalunya, sinó totalment i en tots els aspectes. Per això és tan satisfactori de trobar alguna brasa encesa sota la gruixuda i amorfa capa de cendra.

Francesc Candel, *Els altres catalans*, Edicions 62, 1964

- Als immigrants de quina època es refereix el text?
- De quines zones geogràfiques procedien majoritàriament els immigrants d'aquell moment?
- Et sembla que a hores d'ara la major part d'ells han aconseguit fer realitat les seves aspiracions? Raona la resposta.
- Creus que la radiografia que aquest text fa sobre els immigrants d'aleshores valdria també per als immigrants que Catalunya rep avui dia? Per què?
- Et sembla encara vàlida l'afirmació amb què s'enceta aquest text, que afirma: “Amb els immigrants d'ara es produirà el mateix procés que amb els d'abans i amb els de sempre. Seran catalans”? Raona la resposta.
- Creus que els immigrants d'ara tampoc no troben –com els d'aleshores– una hostilitat descarada i manifesta, ni polèmiques, ni grups que els vulguin captar, ni topades, ni discussions?

4 Llegeix aquest text i contesta les preguntes en el teu quadern:

Jo sóc català. Avui Catalunya ha quedat reduïda a unes províncies d'Espanya. Però, què ha estat, Catalunya? Catalunya ha estat la nació més gran del món. Els dic, us diré per què: Catalunya va tenir el primer Parlament, molt abans que Anglaterra. I fou a Catalunya on hi va haver un principi de "Nacions Unides". Totes les autoritats de Catalunya es van reunir el segle xi a Toluges –una ciutat que avui pertany a França però que abans era de Catalunya– per parlar de pau. Sí, al segle xi! Pau al món, perquè Catalunya ja estava contra la guerra, contra allò que les guerres tenen d'inhumà. Sí, al segle xi. Això era Catalunya! I jo estic tan content d'ésser aquí, amb vosaltres, content i commogut...

Fa molts anys que no toco el violoncel en públic, però crec que he de fer-ho en aquesta ocasió. Tocaré una melodia del folklore català: *El cant dels ocells*. Els ocells, quan són al cel, van cantant "Peace, peace, peace", i és una melodia que Bach, Beethoven i tots els grans haurien admirat i estimat. I, a més, neix de l'ànima del meu poble, Catalunya.

Paraules de Pau Casals a l'ONU (24 d'octubre de 1971)

- Quin règim polític governava l'Estat espanyol l'any en què Pau Casals va pronunciar aquestes paraules?
- Era l'Estat espanyol integrant de l'ONU aleshores?
- Com creus que devien rebre els governants espanyols les paraules de Pau Casals?
- Coneixes la cançó *El cant dels ocells*? Mira d'obtenir-ne la lletra i escoltar-ne la música, i expressa la valoració que et mereix.

5 Llegeix aquest text i contesta les preguntes en el teu quadern:

L'any 1975, el règim franquista afusella tres membres del FRAP (grup antifranquista de tendència anarquista) i dos d'ETA. "Franco mor matant, aquest és el seu missatge a la posteritat". El cantant Joan Manuel Serrat és de gira a Mèxic i, preguntat sobre els afusellaments a Espanya, diu: "Declaro el meu absolut rebuig a la pena de mort i a la violència establerta i oficial". Aquestes declaracions irriteren el règim feixista espanyol. Se li obre un procés i es cursa una ordre d'empresonament contra Serrat, en el cas que aquest torni a Espanya. Serrat va trobar-se, doncs, exiliat i va passar onze mesos entre Mèxic, Nova York i París.

Franco mor el 20 de novembre d'aquell any i al juliol de l'any següent és nomenat president del govern Adolfo Suárez. Es comencen a notar els aires d'una obertura política.

Serrat, que viu a París uns dies intensos de contactes amb diversos polítics i intel·lectuals catalans que li demanen que el seu retorn es converteixi en una ajuda per a la causa de les llibertats, arriba a Espanya el 20 d'agost. "Quan vaig tornar encara existia el Tribunal de Orden Público [tribunal encarregat dels delictes polítics i un element bàsic de la repressió franquista], i una de les raons que tornés un divendres era que m'haurien de detenir, com a mínim, fins al dilluns, la qual cosa crearia atenció en la gent, perquè el TOP no funcionava ni els dissabtes ni els diumenges. Estava previst que aquesta retenció meva produís mobilitzacions i moviments de pressió perquè traguessin molta gent de la presó", explica avui Joan Manuel Serrat. "Jo vaig acceptar, com una part de tota la «conspiració», que em podien detenir. Imagina't la frustració quan arribo i al cap de dues hores em deixen anar a casa..., jo que ja m'havia mentalitzat, ha, ha, per suportar heroicament tres dies a la Direcció General de Seguridad, ha, ha, em van dir, vinga, cap a casa...".

- Et sembla que la reacció del règim franquista davant les declaracions de Serrat són prou indicadores del caràcter feixista del franquisme? Raona la resposta.
- Et sembla pertinent que un cantant tingui un compromís polític públic? Per què?

- **Busca informació i explica en el teu quadern quin altre enfrontament de gran ressò social i polític va tenir Serrat amb el règim franquista, arran d'una edició del Festival de la Cançó d'Eurovisió.**

1 Llegeix aquest text i contesta les preguntes:

La globalització pot accentuar la concentració d'activitats econòmiques en determinats territoris i portar a la formació de patrons del tipus centre-perifèria, que es caracteritzen perquè les regions que aconsegueixen ser centre tenen tota l'activitat econòmica i les regions perifèriques queden relegades a un rol secundari. És lògic, doncs, que existeixi una por a la desindustrialització causada per la globalització.

Així, la globalització està produint un desplaçament de part de la indústria cap al Sud pobre, gràcies a l'atracció dels salaris baixos. De fet, s'estaria donant un fenomen anomenat industrialització en onades, segons el qual els països anirien desenvolupant-se a mesura que una part de la indústria abandona els d'industrialització més antiga i salaris més elevats per desplaçar-se a nous països, fins que en aquests també augmenten els salaris i la indústria es desplaça de nou i així, successivament, es produiria el *take-off* de més i més països. Aquest sembla el patró de desenvolupament a l'Àsia.

Pel que fa a la geografia industrial a l'interior del món desenvolupat, la globalització pot portar a una més gran especialització dels països i les regions econòmiques. Les empreses tendeixen a concentrar-se en *clusters*, per beneficiar-se del coneixement que difonen altres empreses, per compartir un mercat de treball especialitzat, o per beneficiar-se d'enllaços verticals entre empreses proveïdores i empreses clients. Especialitzar-se comporta guanys d'eficiència, però alhora comporta que els països o regions siguin més vulnerables a les crisis econòmiques.

Elisenda Paluzie, *Els temors de la globalització*, Avui, 8 de setembre de 2007

- Què són els patrons del tipus centre-perifèria? _____
_____
_____
- Quin és el temor que pot produir la globalització, segons el text? _____
_____
_____
- Quins efectes està produint la globalització en la indústria, segons el text? _____
_____
_____
- Com explicaries el fenomen anomenat *industrialització en onades*? En quin continent sembla que s'està produint aquest fenomen? _____
_____
_____
_____
- Quins beneficis i quin perjudici pot originar l'especialització de la indústria en el món desenvolupat? _____
_____
_____
_____

- 2 Busca informació sobre l'huracà Katrina, que es va produir als Estats Units l'any 2005, i explica a quines zones va afectar més greument i quins van ser els efectes devastadors que va originar-hi.**

- 3 Llegeix aquest text:**

L'acord subscrit a Belfast el passat Divendres Sant posa les bases per a la creació d'un òrgan democràtic d'autogovern en l'Ulster, així com d'institucions de cooperació entre Irlanda del Nord i la República d'Irlanda i d'aquesta darrera amb el conjunt del Regne Unit. Alhora, regula el procés per al desarmament dels grups paramilitars, les línies mestres de la seguretat en l'Ulster (replegament militar, política i sistema judicial) i per a l'excerceració dels presos considerats com a "polítics" pels partits nord-irlandesos. Com a pedra angular del pacte, el destí d'Irlanda del Nord queda en mans de la voluntat de "la majoria de la població" expressada mitjançant el vot. Malgrat que l'acord deixa constància que "una majoria de la població desitja actualment mantenir la Unió" amb Londres, també deixa oberta la porta a la unificació d'Irlanda per la via d'un referèndum que podria ser convocat cada set anys. Els governs britànic i irlandès s'han compromès a introduir reformes constitucionals, de manera que Londres preveu derogar la legislació de 1920 que declara la seva sobe­rania sobre l'Ulster, mentre que Dublín es disposa a suprimir els articles de la seva Carta Magna en què reivindica l'annexió del Nord.

El pacte d'Stormont, El País, 14 d'abril de 1998

- **Busca informació i explica què va ser l'IRA i quins van ser els fets més rellevants de la seva història.**

- **Busca informació i explica en què va consistir l'acord de pau d'Stormont.**
